

Міністерство освіти і науки України
Національний аерокосмічний університет
«Харківський авіаційний інститут»

Кафедра документознавства та інформаційної діяльності (№ 705)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Гарант освітньої програми

(підпис)

Любов КИСЛЮК

(ініціали та прізвище)

«29» 08 2025 р.

СИЛАБУС ОBOB'ЯЗKОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В АЕРОКОСМІЧНІЙ ГАЛУЗІ

(назва навчальної дисципліни)

Галузь знань: 02 Культура і мистецтво

(шифр і найменування галузі знань)

Спеціальність: 029 Інформаційна, бібліотечна та архівна справа

(код та найменування спеціальності)

Освітня програма: Інформаційна, бібліотечна та архівна справа

(найменування освітньої програми)

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Силабус введено в дію з 01.09.2025

Харків – 2025

Розробник: Кучер О.М., ст. викладач
(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь та вчене звання)

(підпис)

Силабус навчальної дисципліни розглянуто на засіданні кафедри
документознавства та української мови (№ 706)
(назва кафедри)

Протокол № 12 від « 19 » червня 2025

Завідувач кафедри к. філос. н, доцент,
(науковий ступінь та вчене звання)

(підпис)

Алла ПРИЛУЦЬКА
(ім'я, ПРИЗВИЩЕ)

Погоджено з представником здобувачів освіти:

студентка групи 739 д

(підпис)

Аліна ФЕДОРОВА
(ім'я, ПРИЗВИЩЕ)

1. Загальна інформація про викладача

ПІБ: Кучер Олег Миколайович

Посада: старший викладач

Науковий ступінь:

Вчене звання:

Перелік дисциплін, які викладає:

Теорія та практика рекламних і PR комунікацій, Інформаційні ресурси в аерокосмічній галузі

Напрями наукових досліджень:

автор посібників з релігієзнавства та культурології, статей з української філології, з питань соціальних комунікацій, PR.

Контактна інформація: o.kucher@ khai.edu

2. Опис навчальної дисципліни

Форма здобуття освіти	Денна, заочна
Семестр	5
Мова викладання	Українська
Тип дисципліни	Обов'язкова
Обсяг дисципліни: кредити ЄКТС/ кількість годин	<u>денна</u> : 5 кредитів ЄКТС / 150 годин (64 аудиторних, з яких: лекції – 32, практичні – 32; СРЗ – 86); <u>заочна</u> : 5 кредитів ЄКТС / 150 годин (18 аудиторних, з яких: лекції – 8, практичні – 10; СРЗ – 132)
Види навчальної діяльності	Лекції, практичні заняття, самостійна робота
Види контролю	Поточний контроль, модульний контроль, семестровий контроль – іспит
Пререквізити	Інформаційно-аналітична діяльність, аналітико-синтетична переробка документної інформації, електронний документообіг.

3. Мета та завдання навчальної дисципліни, переліки компетентностей та очікуваних результатів навчання

Мета – формування системного розуміння структури, змісту та особливостей функціонування інформаційних ресурсів аерокосмічної галузі, опанування методів їх пошуку, аналітико-синтетичного опрацювання, організації, збереження та поширення з використанням сучасних інформаційних технологій, а також розвиток компетентностей, необхідних для професійної діяльності у галузі бібліотечної, інформаційної та архівної справи в контексті потреб аерокосмічної галузі.

Завдання – набуття навичок щодо використання різних видів і типів інформаційних ресурсів з метою створення інформаційної бази в інформаційно-аналітичній та документ-них службах.

Компетентності, які набуваються:

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі інформаційної, бібліотечної та архівної справи в системі соціальних комунікацій або в освітньому процесі, що передбачає застосування наукового інструментарію в інформаційній, бібліотечній та архівній справі та характеризуються невизначеністю вимог й умов.

Загальні компетентності (ЗК)

Після закінчення цієї програми здобувач освіти буде здатен:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, до аналізу й синтезу, узагальнення інформації в процесі підготовки первинних і/або вторинних документів.

ЗК2. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях з інформаційного обслуговування споживачів в системі соціальних комунікацій.

ЗК3. Знання та розуміння предметної області та професійної діяльності в інформаційно-сервісній галузі системи соціальних комунікацій.

ЗК6. Навички використання інформаційних і комунікативних технологій для реалізації професійних комунікацій із надання інформаційних продуктів та послуг.

ЗК7. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел для задоволення інформаційних потреб споживачів.

Спеціальні компетентності (ФК)

Після закінчення цієї програми здобувач освіти буде здатен:

ФК1. Здатність забезпечувати відбір, аналіз, оцінку, систематизацію, зберігання, розповсюдження та надання в користування інформації та знань у будь-яких форматах у різних підсистемах соціальних комунікацій.

ФК2. Здатність використовувати методи систематизації, пошуку, збереження, класифікації інформації для різних типів контенту та носіїв для оптимізації діяльності інформаційних установ.

ФК4. Здатність аналізувати закономірності розвитку документно - інформаційних потоків та масивів, як штучно створеної підсистеми соціальних комунікацій у контексті соціокультурних змін.

ФК 10. Здатність адмініструвати соціальні мережі, електронні бібліотеки та архіви.

ФК11. Здатність використовувати автоматизовані інформаційно-пошукові системи, організовувати електронні бібліотеки та архіви.

ФК15. Здатність опановувати та застосовувати технології системного аналізу інформаційної діяльності.

Програмні результати навчання (РН):

РН11. Здійснювати пошук інформації в різних джерелах для розв'язання професійних завдань щодо надання інформаційних послуг та продуктів релевантних запитам споживачів.____

РН12. Застосовувати сучасні методики і технології автоматизованого опрацювання інформації, формування та використання електронних інформаційних ресурсів та сервісів.

РН15. Використовувати різноманітні комунікативні технології для ефективного спілкування на професійному, науковому та соціальному рівнях на засадах толерантності, діалогу і співробітництва в сучасних установах інформаційної, бібліотечної та архівної галузі.

РН17. Бути відповідальним, забезпечувати ефективну співпрацю в команді для підвищення ефективності професійних комунікацій.

РН 20. Застосовувати знання та вміння в інформаційно-сервісній галузі з урахуванням вітчизняного та міжнародного досвіду.

РН 21. Володіти сучасними технологіями організації фахової діяльності в галузі міжнародних комунікацій.

4. Зміст навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1

Змістовий модуль 1. Інформатизація та система національних інформаційних ресурсів

Тема 1. Еволюція ролі інформації та знань у системі економічних та суспільно- політичних відносин. Концептуальні засади інформаційного суспільства. Історія появи і застосування терміну «інформаційне суспільство». Концепція постіндустріалізму, «інформаційне суспільство» та «суспільство знань». Критика інформаційного суспільства.

Тема 2. Нормативно-методологічна база інформаційного суспільства. Національні інформаційні ресурси. Концептуальні міжнародні документи з побудови інформаційного суспільства. Складові процесу інформатизації суспільства (Національна програма інформатизації, національна інформаційно- комунікаційна інфраструктура, система національних інформаційних ресурсів). Стан інформатизації суспільства в Україні. Оцінка електронної готовності України.

Змістовий модуль 2. Світовий ринок інформаційних ресурсів та послуг

Тема 3. Економічна сутність інформаційних ресурсів.

Поняття виробничих ресурсів. Інформація як виробничий ресурс. Вартість інформаційних ресурсів. Ринок інформаційних ресурсів. Особливості інформації як ресурсу в аерокосмічній галузі: дані дистанційного зондування Землі (ДЗЗ), телеметричні дані, технологічні креслення, моделі польотів. Економічна цінність космічних даних: ринок супутникових даних, комерціалізація моделей передбачення погоди, навігаційно-геодезичних сервісів, аерокосмічної аналітики. Конкуренція державних і приватних операторів супутникових систем на глобальному ринку інформаційних ресурсів.

Тема 4. Класифікація інформаційних ресурсів, продуктів та послуг.

Параметри класифікації інформаційних ресурсів. Інформаційні масиви та фонди. Банки даних, бази даних, бази знань. Інформаційні системи. Класифікація аерокосмічних інформаційних масивів: супутникові знімки, бортові телеметричні дані, геопросторові дані, моделі аеродинаміки, відкриті астрономічні каталоги.

Тема 5. Світовий ринок інформаційних ресурсів та послуг.

Види світових інформаційних ресурсів. Основні етапи формування та розвитку світового ринку інформаційних послуг. Основні агенти ринку. Професійні бази даних у сучасному інформаційному просторі. Глобальні оператори супутникових інформаційних сервісів (Earth observation, satellite

IoT, навігація). Міжнародні проєкти ESA, NASA, JAXA як джерела відкритих та комерційних даних.

Тема 6. Інформаційні ресурси аерокосмічних підприємств

Інформаційні служби підприємства. Інформаційний консалтинг. Специфіка інформаційних потреб аерокосмічних підприємств: дані про параметри матеріалів, технології виробництва компонентів літальних апаратів; проєктна документація, цифрові двійники; телеметрія та дані випробувань. Структура інформаційних ресурсів: секретні/конфіденційні технологічні ресурси, відкриті бази даних, дані партнерських програм. Інформаційні служби на аерокосмічному підприємстві: центри обробки даних, служби телеметрії, департаменти супутникових платформ, служби захисту інформації.

Тема 7. Моніторинг інформаційних ресурсів

Моніторинг інформаційних потоків в аерокосмічній галузі : супутникового зв'язку, телеметрії, космічного сміття, стану орбітальних платформ. Державні реєстри та облік космічних об'єктів (вимоги ООН, міжнародні стандарти реєстрації). Проблеми обліку аерокосмічних даних в Україні: фрагментованість даних, обмежений доступ до відкритих супутникових ресурсів, потреба в національній платформі космічних даних.

Модульний контроль Модульна робота 1

Змістовий модуль 3 . Інформаційні документні системи та документні ресурси

Тема 8. Документні інформаційні ресурси

Сутність та властивості документних ресурсів, що дозволяють виокремити їх з ряду інших інформаційних ресурсів. Основні засади функціонування інформаційних ресурсів. Основні види спеціальних документних ресурсів, що функціонують у сучасному інформаційному просторі.

Тема 9. Система документно- інформаційних ресурсів в документознавстві. Інформаційні потреби фахівців з документознавства та інформаційної діяльності. Джерела задоволення інформаційних потреб у зовнішньому та внутрішньому оточенні підприємства / організації. Професійні ресурси для фахівців з документознавства та інформаційної діяльності в мережі Internet.

Тема 10. Інформаційні документні системи

Спеціалізовані та неспеціалізовані документні системи. Генеративні документні системи, їх види, технічні засоби генерування документних інформаційних ресурсів. Транзитні документні системи та специфіка їх функціонування. Спеціалізовані термінальні документні системи.

Модульний контроль Модульна робота 2

Контрольний захід: іспит.

5. Індивідуальні завдання – не передбачено

6. Методи навчання

Використовуються пояснювально-ілюстративний, проблемно-пошуковий, евристичний методи та практичні методи навчання.

7. Методи контролю

Модульні контрольні роботи, опитування (поточний контроль), письмові експрес-опитування, контрольна робота, що виконується під час самостійної роботи студента, іспит (підсумковий контроль).

8. Критерії оцінювання та розподіл балів, які отримують здобувачі освіти

Таблиця 8.1 – Розподіл балів, які отримують здобувачі освіти

Складові навчальної роботи	Бали за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів
Змістовний модуль 1			
Виконання і захист лабораторних/практичних робіт	0...4	3	0...12
Змістовний модуль 2			
Виконання і захист лабораторних/практичних робіт	0...4	7	0...28
Модульний контроль 1	0...20	1	0...20
Змістовний модуль 3			
Виконання і захист лабораторних/практичних робіт	0...4	5	0...20
Модульний контроль 2	0...20	1	0...20
Усього за семестр			0...100

Семестровий контроль іспит проводиться у разі відмови здобувача освіти від балів підсумкового контролю й за наявності допуску до іспиту/заліку. Під час складання семестрового іспиту здобувач освіти має можливість отримати максимум 100 балів.

Білет для іспиту складається з 2 запитань (1 – зі змістовного модуля №1, 2 – зі змістовного модуля №2). Максимальна кількість балів за кожне питання – 50 балів (сума – 100 балів).

Таблиця 8.2 – Розподіл балів, які отримують здобувачі освіти за виконання курсової роботи (проекту) – навчальним планом не передбачена

Пояснювальна записка	Ілюстративна частина	Захист роботи	Сума
0...xx	0...xx	0...xx	100

Таблиця 8.3 – Шкали оцінювання: бальна і традиційна

Сума балів	Оцінка за традиційною шкалою	
	Іспит, диференційний залік	Залік
90 – 100	Відмінно	Зараховано
75 – 89	Добре	
60 – 74	Задовільно	
0 – 59	Незадовільно	Не зараховано

Критерії оцінювання роботи здобувача освіти протягом семестру

Задовільно (60-74). Показати в цілому знання теми, відповісти на основні питання в обсязі програми, здатність застосовувати свої теоретичні знання в рішенні задач, але існують суттєві недоліки при відповіді на окремі питання. Знати сутність основних понять і термінів ІР, механізми організації, планування й сучасної реалізації системи ІР, зміст основних елементів ІР.

Добре (75-89). Твердо знати мінімум, виконати самостійну роботу, написати модульні роботи. Знати мету ІР, їхнє місце в структурі суспільства. Показати тверді знання теми, повно відповідати на питання в обсязі програми, показати здатність застосовувати свої теоретичні знання у вирішуванні задач, мають місце деякі помилки не принципового характеру.

Відмінно (90-100). Повно знати основний та додатковий матеріал. Написати модульні роботи. Орієнтуватися в підручниках та посібниках. Теоретично правильні та вичерпні відповіді на поставлені питання. Усебічне, системне знання програмного матеріалу, засвоєння основної і додаткової літератури, уміння використовувати теорію і методологію в на практиці, під час аналізу систем ІР..

9. Політика навчального курсу

Відвідування занять. Регуляція пропусків. Інтерактивний характер курсу передбачає обов'язкове відвідування практичних занять. Здобувачі освіти, які за певних обставин не можуть відвідувати практичні заняття регулярно, повинні протягом тижня узгодити із викладачем графік індивідуального відпрацювання пропущених занять. Окремі пропущені заняття мають бути відпрацьовані на найближчій консультації протягом тижня після їх пропуску. Відпрацювання занять здійснюється усно у формі співбесіди за питаннями, визначеними планом заняття. В окремих випадках дозволяється письмове відпрацювання пропущених занять шляхом виконання індивідуального письмового завдання.

Дотримання вимог академічної доброчесності здобувачами освіти під час вивчення навчальної дисципліни. Під час вивчення навчальної дисципліни здобувачі освіти мають дотримуватися загальноприйнятих морально-етичних норм і правил поведінки, вимог академічної доброчесності, передбачених Положенням про академічну доброчесність Національного аерокосмічного університету «Харківський авіаційний інститут» (<https://khai.edu/assets/files/polozhennya/polozhennya-pro-akademichnu->

dobrochesnist.pdf). Очікується, що роботи здобувачів освіти будуть їх оригінальними дослідженнями або міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших здобувачів освіти становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача освіти є підставою для її незарахування викладачем незалежно від масштабів плагіату чи обману.

Вирішення конфліктів. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, а також правила етичної поведінки регламентуються Кодексом етичної поведінки в Національному аерокосмічному університеті «Харківський авіаційний інститут» (<https://khai.edu.ua/university/normativna-baza/ustanovchi-dokumenti/kodeks-etichnoi-povedinki/>).

10. Методичне забезпечення

1. Гавриш І. П. Інформаційні ресурси: навчально-методичний посібник / І. П. Гавриш. – Харків : Національний аерокосмічний університет ім. М.Є. Жуковського «ХАІ», 2012. – 52 с.
2. Навчально-методичне забезпечення дисципліни "Інформаційні ресурси" для бакалаврів / Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського "Харків. авіац. ін-т" ; / розроб. О. М. Кучер. – Харків, 2019. – 123 с. - <http://library.khai.edu/library/fulltexts/doc/InformacijResursi.pdf>

11. Рекомендована література

Базова

1. Грицай І. О. Інформаційне право: конспект лекцій. – Дніпро: ДНУ, 2016. – 123 с.
2. Документні ресурси бібліотек : навч. посіб. / Т. О. Долбенко, Ю. І. Горбань. – К. : Видавництво Ліра-К, 2016. – 340 с.
3. Захарова І. В. Основи інформаційно-аналітичної діяльності: навчальний посібник. – Луцьк : Східноєвропейський університет імені Рауфа Аблязова, 2018. – 320 с.
4. Кавун С. В. Інформаційна безпека: навчальний посібник. – Х. : ХНЕУ, 2017. – 280 с.
5. Тверезівська Н. В. Інформаційні ресурси забезпечення соціально-педагогічної діяльності: навчальний посібник. – К. : Видавництво "Коло", 2018. – 418 с.1.

Допоміжна

1. Аніщенко О. В., Калюжна Т. Ю. Методичні рекомендації з використання інформаційних ресурсів державних службовців. – К. : НАДУ, 2018.
2. Буйницька О. П. Інформаційні технології та технічні засоби навчання: навчально-методичний посібник. – К. : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2019.
3. Онищенко О. С., Дубровіна Л. А., Горовий В. М. Електронні інформаційні ресурси бібліотек у піднесенні інтелектуального і духовного потенціалу українського суспільства. – К. : НБУВ, 2016. – 250 с.
4. Палеха, Юрій Іванович. Інформаційний бізнес [Текст] : підручник / Ю. І. Палеха, Ю. І. Горбань ; Київ. нац. ун-т культури та мистецтв. – К. : Ліра-К, 2015. - 490 с.
5. Рубан А. Формування та використання інформаційних ресурсів у бібліотеках України: огляд видань 2010–2014 років / А. Рубан // Вісник Книжкової палати. – 2016. – №1. – С. 26–33.

12. Інформаційні ресурси

1. <https://dir.gov.ua/> – Державний центр інформаційних ресурсів України
2. <http://e-resurs.gov.ua> – Національний реєстр інформаційних ресурсів
3. <http://www.archives.gov.ua> Офіційний веб-портал Державної архівної служби України.